

DET KONGELEGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 84

(2008–2009)

Om trygdeoppgjeret 2009

Innhald

1	Innleiing.....	5	Vedlegg	
2	Drøftingane med organisasjonane om regulering av grunnbeløpet....	5	1	Tabellar15
3	Verknader av framlegget til pensjonsregulering	7	2	Protokoll fra møtet 8. mai 2009 mellom representanter for staten og representanter fra Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund og Unio for å gjennomgå rapporten Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2009 av 30. mars 2009 fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene 21
4	Nærare om utviklinga i grunnbeløpet og løner dei seinare åra	8	3	Protokoll fra drøftingene mellom Regjeringen og Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Unio og Akademikerne om regulering av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2009 22
5	Skattereglane for pensjonistar i 2009	9		
6	Krigspensjonering	10		
7	Avtalefesta pensjon.....	10		
8	Pensjonstrygda for sjømenn	10		
9	Attføringsstønader	10		
10	Auke i særtillegget som følge av trygdeoppgjeret 2009	11		
11	Supplerande stønad til personar med kort butid	11		

DET KONGELEGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 84

(2008–2009)

Om trygdeoppgjeret 2009

*Tilråding frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 5. juni 2009,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innleiing

Regjeringa gjer med dette framlegg om å regulere grunnbeløpet (G) med verknad frå 1. mai 2009 og å auke løyvingar på statsbudsjettet for 2009 som følge av reguleringa.

Regjeringa har lagt dei retningslinjene Stortinget fastsette i 2003 til grunn for framlegget. Dermed er pensjonistane sikra ei inntektsutvikling minst på linje med lønstakarane.

Reguleringa av grunnbeløpet har vore drøfta mellom Regjeringa og Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Noreg, Unio, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund og Akademikerne. Partane blei samde om å auke grunnbeløpet med 2625 kroner frå 1. mai i år.

Regjeringa gjer framlegg om at grunnbeløpet blir auka frå 70 256 kroner til 72 881 kroner frå 1. mai 2009, det vil seie med 3,74 prosent. Det gjennomsnittlege grunnbeløpet aukar då med 4,2 prosent frå 2008 til 2009.

I trygdedrøftingane i 2008 blei partane samde om ein plan for å trappe opp minstepensjonen til einslege pensjonistar slik at han frå 1. mai 2010 utgjer to gonger grunnbeløpet. Første steg i denne planen var å heve den ordinære satsen for særtillegget frå 79,33 prosent til 94 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2008. Satsen skal deretter trappast vidare opp til 97 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2009 og til 100 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2010.

I samsvar med dette gjer Regjeringa framlegg om at den ordinære satsen for særtillegget skal vere 97 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2009. Meirutgiftene for 2009 som følgje av høgare særtilleggssats er om lag 202 mill. kroner, og er alt medrekna i statsbudsjettet for 2009, jf. St.prp. nr. 1 (2008–2009).

Som følgje av auken i særtillegget frå 1. mai 2009, foreslår Regjeringa i Ot.prp. nr. 99 (2008–2009) at satsane for supplerande stønad blir auka tilsvarende. Kostnadene ved framlegget er anslått til 2,4 mill. kroner.

Etter framlegget aukar pensjonane til einslege minstepensjonistar frå 1. mai 2009 med 7272 kroner til 143 568 kroner per år. For ektepar der begge er minstepensjonistar aukar pensjonen med 13 776 kroner til 265 272 kroner per år.

Meirutgiftene for 2009 som følgje av høgare grunnbeløp blir om lag 4 910 mill. kroner. I tillegg kjem auka utgifter til statspensjonistane frå 1. mai 2009. Fornyings- og administrasjonsdepartementet legg fram eigen proposisjon om dette.

2 Drøftingane med organisasjonane om regulering av grunnbeløpet

Etter retningslinjene for trygdeoppgjeret som Stortinget vedtok 28. mai 2003, jf. Innst. S. nr. 223 (2002–2003), skal grunnbeløpet bli regulert ut frå – eventuelle avvik mellom den venta og reelle inntektsutviklinga siste året

- venta inntektsutvikling i reguleringsåret
- ei vurdering av om det er grunnlag for å ta omsyn til «særlege tilhøve».

I trygdeoppgjæret i 2008 blei det lagt til grunn at lønene til lønstakarane i alt auka med 5,5 prosent frå 2007 til 2008. I rapporten frå Det tekniske berekningsutvalet for inntektsoppgjøra av 30. mars 2009 er lønsveksten for lønstakarar i alt frå 2007 til 2008 rekna til 6 prosent. Det er dermed eit avvik mellom den forventta og den reelle lønsveksten frå 2007 til 2008 på 0,5 prosentpoeng. Ein har ikkje funne grunnlag for å korrigere lønsveksten frå 2007 til 2008 som følgje av «særlege tilhøve».

I Revidert nasjonalbudsjett 2009 er venta lønsvekst for lønstakarar i alt frå 2008 til 2009 sett til 4 prosent. Ein har heller ikkje funne grunnlag for å korrigere denne som følgje av «særlege tilhøve».

Kravet frå organisasjonane og tilbodet frå staten i trygdeoppgjæret 2009 er refererte under.

Kravet frå organisasjonane

«Norsk Pensjonistforbund, Landsorganisasjonen i Norge (LO), Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO), Unio, Yrkesorganisasjonens Sentralforbund (YS) og Akademikerne heretter kalt «organisasjonene» viser til at det fra Arbeids og Inkluderingsdepartementets side er blitt varslet at trygdeforhandlingene for 2009 avholdes 18. og 19. mai 2009.

Organisasjonene fremmer med dette følgende krav:

1. Etterregulering av grunnbeløpet

Grunnbeløpet i forbindelse med trygdeoppgjøret 2008 ble oppregulert slik at pensjonistene fikk en årsvekst på 5,5 %. I følge rapport nummer 1 - 2009 fra Det tekniske beregningsutvalget for inntekstoppgjørene, var lønsveksten for alle grupper under ett fra 2007 til 2008 på til 6,0 %. På denne bakgrunn mener organisasjonene at det foreligger et etterslep på 0,5 %. Det fremmes derfor krav om oppjustering av årsinntekten 2008 med samme prosent.

2. Regulering av grunnbeløpet

Organisasjonene viser til Innstilling S nr 223 (2002–2003). Innstillingen fra sosialkomiteen om vurdering av retningslinjer for trygdeoppgjøret der det blant annet fremkommer at: «*Siktemålet for Regjeringa skal være å gi pensjonister med folketrygdpensjon ei inntektsutvikling minst på linje med utviklingen for yrkesaktive.*»

Regjeringens eget anslag for årslønsvekst for alle grupper fra 2008 til 2009 er på

omlag 4 prosent, slik det fremkommer i revidert nasjonalbudsjett for 2009.

Regjeringens anslag for lønsvekst, fremkommet i revidert nasjonalbudsjett, har de senere år vist et betydelig avvik i forhold til faktisk lønsvekst i perioden. Til dels store midler som skulle kommet pensjonsmottakere til gode inneværende år kommer ikke til regulering før det neste året. Noe av bakgrunnen for dette har vært utfallet av de årlige lønsoppgjørene. Vi kjenner på tidspunktet for årets trygdeoppgjør til forhandlingsresultatet av lønsoppgjøret i privat sektor, men vi kjenner fortsatt ikke til forhandlingsresultatet i offentlig sektor.

Retningslinjer for regulering av grunnbeløpet slår fast at pensjonister med folketrygdpensjon skal ha en inntektsutvikling minst på linje med de yrkesaktive. Organisasjonene er opptatt av at «minst på linje med» må bety at enkelte oppgjør må innebære en regulering som ligger noe over utviklingen for de yrkesaktive.

Med den finansielle situasjonen som landet nå er i ser organisasjonene viktigheten av å stimulere etterspørselen på varer og tjenester. Pensjonsmottakere er store viktige forbrukergrupper og en pensjonsøkning vil stimulere til økt forbruk som igjen vil gi positive utslag i blant annet varehandelen. I tillegg vil en økning av pensjonistgruppens inntekter ha en langt bedre fordelingseffekt enn mye av det øvrige av statens pengebruk i krisepakken og revidert nasjonalbudsjett.

På bakgrunn av det ovenfor stående, mener organisasjonene at forholdene ved årets oppgjør ligger til rette for et noe høyere tillegg enn Regjeringens anslag for lønsveksten.

På bakgrunn av dette legger vi inn krav om en årsinntektsvekst etter etterregulering på 4,25%

3. Oppfølging av drøftingsprotokollen fra 2008

Organisasjonene vil minne om at det i protokollen fra fjorårets trygdeoppgjør fremgår at: *En videre opptrapping av det ordinære særtillegget, ved at det settes til 97 prosent fra 1. Mai 2009 og 100 prosent fra 1. Mai 2010, slik at folketrygdens minstepensjon for enslige utgjør to ganger grunnbeløpet etter at opptrappingsplanen er gjennomført.*»

Tilbodet frå staten

«I henhold til retningslinjene for regulering av grunnbeløpet i folketrygden vedtatt av Stortinget i 2003, foreslås følgende lagt til grunn ved regulering av grunnbeløpet fra 1. mai 2009:

1. Avviket mellom forventet lønsvekst lagt til grunn ved reguleringen i 2008 (5,5 prosent)

og faktisk lønnsvekst (6 prosent) fra 2007 til 2008, settes til 0,5 prosent. Det vises til rapporten fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene av 30. mars 2009 Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2009.

2. Forventet lønnsvekst fra 2008 til 2009 anslås til 4 prosent, jf. anslaget for lønnsveksten for lønnstakere i alt i Revidert nasjonalbudsjett 2009.

Ut fra ovenstående forutsetninger foreslås det at grunnbeløpet økes med 2625 kroner fra 70 256 kroner til 72 881 kroner fra 1. mai 2009. Dette innebærer at gjennomsnittlig grunnbeløp øker med 4,2 prosent fra 2008 til 2009. Ved beregningen er det i samsvar med protokollen fra drøftingene i 2008 lagt til grunn et beregnet overheng inn i 2009 på 1,97 prosent.

Videre vil Regjeringen i tråd med fjorårets trygdeoppgjør fremme forslag for Stortinget om å øke det ordinære særtillegget i folketrygden fra 94 prosent av grunnbeløpet til 97 prosent av grunnbeløpet fra 1. mai 2009.»

Protokollane frå eit førebunde møte 8. mai 2009 og frå drøftingane 18. og 19. mai 2009 følgjer som vedlegg til proposisjonen.

I drøftingane blei staten, Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Noreg, Unio, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund og Akademikerne samde om å auke grunnbeløpet i folketrygda med 2625 kroner, frå 70 256 kroner til 72 881 kroner frå 1. mai 2009. Det gir ein auke i gjennomsnittleg grunnbeløp på 4,2 prosent frå 2008 til 2009.

Organisasjonane har ein protokolltilførsel der dei viser til at ein i dei tre siste reguleringane har

hatt eit større etterslep grunna avvik mellom venta og faktisk lønnsutvikling. Dei meiner at ein må ta omsyn til dette ved trygdeoppgjeret i 2010 om denne utviklinga held fram.

3 Verknader av framlegget til pensjonsregulering

Meirutgiftene ved framlegget om å auke grunnbeløpet med 2625 kroner frå 1. mai 2009 blir på om lag 4 910 mill. kroner, jamført med reglar og satsar før 1. mai 2009. I tillegg kjem auka utgifter til statspensjonistane frå 1. mai 2009. Fornyings- og administrasjonsdepartementet legg fram eigen proposisjon om dette.

Det finst òg andre ytingar som er knytte til grunnbeløpet, slik som til dømes introduksjonsstønad og kvalifiseringsstønad. Desse stønadene tilsvare to gonger grunnbeløpet. Kommunane betalar ut introduksjonsstønad og får dekt utgiftene sine indirekte gjennom intergreringstilskottet frå staten. Kvalifiseringsprogrammet blir fasa inn i takt med etableringa av NAV-kontor. I perioden med innfasinga blir kommunane kompenserte for dei berekna meirkostnadene gjennom eit særskilt tilskott. Overslag over meirkostnadene blir utarbeidd i samråd med KS. Det blir teke sikte på å innlemme kompensasjonen i rammetilskottet til kommunane frå 2011.

Tabell 3.1 viser utviklinga av minstepensjonane og pensjonane for unge uføre fødte etter 1940 frå 1. mai 1992 etter framlegget til pensjonsregulering.

Tabell 3.1 Utviklinga av minstepensjonane og pensjonane for unge uføre i perioden 1.05.1992 - 30.04.2010. Kroner.

	Minstepensjon				Unge uføre fødte etter 1940	
	Einslege		Ektepar			
	Pr. år	Pr. md.	Pr. år	Pr. md.	Pr. år	Pr. md.
1.05.92-30.04.93	58 583	4 882	94 752	7 896	87 096	7 258
1.05.93-31.12.93	59 868	4 989	96 816	8 068	88 992	7 416
1.01.94-30.04.94	59 868	4 989	101 088 ¹	8 424 ¹	88 991	7 416
1.05.94-31.12.94	61 116	5 093	103 200	8 600	90 852	7 571
1.01.95-30.04.95 ²	61 512	5 126	103 992	8 666	90 852	7 571
1.05.95-30.04.96	63 372	5 281	107 136	8 928	93 600	7 800
1.05.96-30.04.97	66 240	5 520	111 984	9 332	97 836	8 153
1.05.97-30.04.98 ³	69 360	5 780	117 456	9 788	101 412	8 451
1.05.98-30.04.99 ⁴	81 360	6 780	140 040	11 670	108 252	9 021
1.05.99-30.04.00	84 204	7 017	144 912	12 076	112 032	9 336
1.05.00-30.04.01	88 032	7 336	151 512	12 626	117 132	9 761
1.05.01-30.04.02	92 100	7 675	158 520	13 210	122 544	10 212
1.05.02-30.04.03	97 140	8 095	167 208	13 934	129 252	10 771
1.05.03-30.04.04	101 964	8 497	181 200 ⁵	15 100	135 660	11 305
1.05.04-30.04.05	105 408	8 784	190 248 ⁶	15 854	140 244	11 687
1.05.05-30.04.06	108 852	9 071	199 512 ⁷	16 626	144 828	12 069
1.05.06-30.04.07	112 788	9 399	206 712	17 226	150 060	12 505
1.05.07-30.04.08	119 820	9 985	219 600	18 300	159 420	13 285
1.05.08-30.04.09 ⁸	136 296	11 358	251 496	20 958	173 532 ⁹	14 461
1.05.09-30.04.10 ¹⁰	143 568	11 964	265 272	22 106	180 012	15 001

¹ Heving av sats for særtillegget for ektepar frå 1.01.1994. Ny sats 2 x 60,5 pst. av grunnbeløpet, dvs. dobbelt av ordinær sats og ny minstesats.

² Heving av sats for særtillegget frå 1.01.1995. Ordinær sats utgjorde 61,55 pst. av grunnbeløpet.

³ Heving av sats for særtillegget frå 1.05.1997. Ordinær sats utgjorde 63,2 pst. av grunnbeløpet (minstesats 57,5 pst).

⁴ Heving av sats for særtillegget frå 1.05.1998. Ordinær sats utgjorde 79,33 pst. av grunnbeløpet, medan minstesats er 74 pst. av grunnbeløpet.

⁵ Grunnpensjonen for ektepar auka frå 0,75 G til 0,8 G frå 1.05.2003.

⁶ Grunnpensjonen for ektepar auka til 0,825 G frå 1.05.2004.

⁷ Grunnpensjonen for ektepar auka til 0,85 G frå 1.05.2005.

⁸ Ordinær sats for særtillegget auka til 94 pst. av grunnbeløpet frå 1.05.2008.

⁹ Dei medrekna framtidige pensjonspoenga for unge uføre blei heva frå 3,30 til 3,50 frå 1.05.2008.

¹⁰ Ordinær sats for særtillegget vil auke til 97 pst. av grunnbeløpet frå 1.05.2009.

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

4 Nærare om utviklinga i grunnbeløpet og løner dei seinare åra

lønstakalar i perioden 2003–2008. Dei fleste pensjonistane har inntekter i tillegg til pensjonsinntekta. Utviklinga i desse inntektene er ikkje med her.

Tabell 4.1 viser utviklinga i grunnbeløpet og i inntektene før skatt for pensjonistar i folketrygda og

Tabell 4.1 Utvikling i grunnbeløpet, minstepensjonane, gjennomsnittleg alders- og uførepensjon og inntekta for lønstakarar. Prosentvis endring frå året før og gjennomsnittleg endring per år 2002 – 2008.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Endring 2002–2008	Endring per år
Grunnbeløp	5,1	3,9	3,3	3,5	5,38	5,5	29,8	4,4
Minstepensjon for einslege	5,1	3,9	3,3	3,5	5,38	11,3	37,0	5,4
Minstepensjon for ektepar/sambuande	7,4	6,1	4,9	4,0	5,38	11,9	46,6	5,6
Alderspensjon i gjennomsnitt ¹	6,6	5,4	4,8	4,8	6,5	7,6	41,4	6,0
Uførepensjon i gjennomsnitt	6,7	3,3	3,9	3,7	5,4	6,7	33,5	5,0
Lønstakarar i alt	4,5	3,5	3,3	4,1	5,4	6,0	30,0	4,4
Industriarbeidarar i NHO- området	3,5	3,6	3,4	3,6	5,5	5,7	28,0	4,2
Statstilsette	4,3	3,7	3,4	4,5	5,1	6,7	31,1	4,6
Kommunetilsette	4,4	3,8	3,4	3,9	4,8	6,7	30,2	4,5

¹ Gjennomsnittleg pensjon er rekna ut frå rekneskapen.

Kjelde: Det tekniske berekningsutvalet NOU 2009: 7 og Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Pensjonane til den einskilde aukar til vanleg tilsvarende veksten i grunnbeløpet. Gjennomsnittleg pensjon har likevel auka med meir enn grunnbeløpet. Dette kjem av at pensjonistane i aukande grad har tent opp tilleggspensjon. Vidare har pensjonane for ektepar og sambuande auka sterkare enn grunnbeløpet i åra 2003–2008. Årsaka er at grunnpensjonen for ektepar og sambuande auka frå 0,75 G til 0,8 G frå 1. mai 2003, til 0,825 G frå 1. mai 2004 og til 0,85 G frå 1. mai 2005. Den siste endringa fekk heilårsverknad i 2006.

Pensjonane for dei einslege minstepensjonistane auka meir enn grunnbeløpet i same periode av di særtillegget ordinær sats blei auka til frå 79,33 prosent til 94 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2008. For ektepar og sambuande med minstepensjon var veksten sterkare av di grunnpensjonen blei trappa opp, samt at særtillegget ordinær sats blei auka frå 79,33 prosent til 94 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2008.

Den historiske utviklinga av pensjonane med vidare går fram av tabellane i vedlegget til proposisjonen. Dei viser mellom anna utviklinga av minstepensjonane frå 1970 både i nominell og reell verdi. Det går fram at minstepensjonen har hatt ein særleg sterk realvekst. Dette heng saman med at satsane for særtillegget er trappa opp gjennom åra, seinast gjennom den nemnde auken frå 1. mai 2008.

Denne utviklinga vil halde fram dei neste to åra som følgje av den vidare opptrappinga av særtillegget som partane blei samde om i trygdeoppgjeret for 2008. Det ordinære særtillegget blir auka frå 94 prosent til 97 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2009 og skal etter planen auke til 100 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2010.

5 Skattereglane for pensjonistar i 2009

Dei særlege skattereglane som gjeld for pensjonistar i 2009 er i hovudsak ei vidareføring av skattereglane frå 1992.

Alderspensjonistar - særfrådrag

Frå og med den månaden skattyteren fyller 70 år, får ho eller han eit særfrådrag i inntekta. I 2009 utgjer fullt særfrådrag 1 614 kroner per måned, dvs. 19 368 kroner for heile året. Skattytarar som etter fylte 67 år har teke ut alderspensjon etter § 19-6 i folketrygdlova, har òg rett til eit slikt særfrådrag. Skattytarar mellom 67 og 70 år som ikkje har teke ut full alderspensjon, til dømes på grunn av avkorting av alderspensjon mot arbeidsinntekt for dei som er mellom 69 og 70 år, får særfrådraget avkorta. Særfrådraget blir gitt i allmenn inntekt, dvs. inntekta som ligg til grunn for utrekninga av felles-, kommune- og fylkesskatt.

Pensjonistar med avtalefesta pensjon (AFP) har ikkje rett til særfrådrag.

Uførepensjonistar - særfrådrag

Skattytarar som får førebels uførepensjon etter folketrygdlova § 12-16, tidsavgrensa uførestønad eller uførepensjon av di arbeidsevna er varig nedsett med minst to tredelar, skal i 2009 ha eit særfrådrag i inntekta på 1 614 kroner per måned, dvs. 19 368 kroner for heile året. Er arbeidsevna nedsett med mellom halvdelen og to tredelar, skal skattyteren ha eit halvt særfrådrag. Særfrådraget blir gitt i allmenn inntekt.

Minstefrådraget for pensjonsinntekter

Når skatten skal reknast ut, blir lønsinntekter og pensjonsinntekter reduserte med eit minstefrådrag. I 2009 utgjør minstefrådraget for pensjonsinntekter 26 prosent av inntekta, men maksimalt 58 900 kroner. Til samanlikning er minstefrådraget for lønsinntekter på 36 prosent av inntekta, men maksimalt 70 350 kroner.

Trygdeavgift

Satsen for trygdeavgift på pensjonsinntekt mv. i 2009 er 3 prosent. Til samanlikning er trygdeavgift på lønsinntekt 7,8 prosent.

Særskild skatteavgrensningsregel

Det gjeld ein særskild skatteavgrensningsregel som sikrar at pensjonistar mv. med låg inntekt og formue ikkje skal betale skatt. Denne regelen inneber at skattyttarar som har rett til fullt særfrådrag etter reglane som er nemnde ovanfor, og som ikkje mottek tidsavgrensa uførestønad, ikkje skal betale skatt når nettoinntekta (allmenn inntekt minus minstefrådrag pluss ev. formuestillegg) er under 109 850 kroner for einslege og 198 150 kroner for ektepar. Ved utrekninga av nettoinntekta skal ein leggje til 1,5 prosent av nettoformue over 200 000 kroner.

Skatteavgrensinga som følgje av skatteavgrensningsregelen blir trappa ned med inntekta. Dette skjer ved at trygdeavgift og felles-, kommune- og fylkesskatt skal setjast til 55 prosent av den allmenne inntekta som overstig dei skattefrie grensene. Skatteavgrensningsregelen skal nyttast når denne regelen gir lågast skatt. Den særskilde skatteavgrensningsregelen blir ikkje nytta ved fastsetjing av toppskatt eller skatt på formue.

Skatteavgrensningsregelen gjeld òg for skattyttarar som har overgangsstønad, etterlatnepensjon, minst 2/3 uførepensjon eller avtalefesta pensjon (AFP).

6 Krigspensjonering

Staten dekkjer utgiftene til krigspensjon etter lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersonar (§ 19) og lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for heimstyrkepersonell og sivilpersonar (§ 25).

Under kap. 660, post 70 Tilskott militære og post 71 Tilskott sivile, er det for 2009 løyvd respektive 190 mill. kroner og 486 mill. kroner.

Etter ei tilleggslov av 29. juni 1951 nr. 34 skal krigspensjonane regulerast like mykje som statspensjonane, dvs. i takt med grunnbeløpet i folketrygda. For 2009 blir det rekna med meirutgifter på 5 mill. kroner til krigspensjoneringa for militærpersonar og 12 mill. kroner til krigspensjoneringa for heimstyrkepersonell og sivilpersonar.

Det blir gjort framlegg om å auke løyvinga under kap. 660 Krigspensjonering med 17 mill. kroner for 2009.

7 Avtalefesta pensjon

Etter lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordningar for avtalefesta pensjon § 6 gir staten tilskott med 40 prosent av pensjonsutgiftene for pensjonistar over 64 år.

Under kap. 666, post 70 Tilskott er det for 2009 løyvd 1 259 mill. kroner til statstilskott.

AFP-pensjonane blir rekna ut som pensjonane frå folketrygda. Det blir gjort framlegg om å auke statstilskottet med 31 mill. kroner.

8 Pensjonstrygda for sjømenn

Etter lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn § 15 gir staten visse tilskott. Staten dekkjer m.a. utgiftene til krigsfartstillegg for farts måneder mellom 1. september 1939 og 31. desember 1945. Etter § 8 er pensjonsordninga garantert av staten. Pensjonstrygda går med årlege underskott, som blir dekte av staten av di reguleringsfondet i ordninga er brukt opp.

Under kap. 664 Pensjonstrygda for sjømenn, post 70 Tilskott, er det for 2009 løyvd 572 mill. kroner.

Pensjonssatsane og krigsfartstillegget blir fastsette i prosent av grunnbeløpet i folketrygda, og aukar såleis automatisk når grunnbeløpet blir regulert. Både underskottet og utgiftene til krigsfartstillegg aukar når grunnbeløpet aukar. Det blir gjort framlegg om å auke tilskottet med 30 mill. kroner.

9 Attføringsstønader

Endringa i grunnbeløpet påverkar indirekte utbetalingar til stønad til hushaldsutgifter. Den sentrale faktoren i ordninga med stønad til hushaldsutgifter

er ein levekostnadsfaktor som skal dekkje andre utgifter enn buutgifter.

Levekostnadsfaktoren blir berekna på bakgrunn av veksten i konsumprisindeksen. Per 1. september 2009 blir satsane i levекostnadsfaktoren auka til:

- 5 830 kroner per måned for trygda, ein auke på 160 kroner.
- 3 500 kroner per måned for ektefelle, ein auke på 100 kroner.
- 2 100 kroner per måned for kvart barn, ein auke på 60 kroner
- 6 510 kroner per måned maksimalt til saman, ein auke på 180 kroner.

Tilskottet kan maksimalt utgjere 6 510 kroner per måned, ein auke på 180 kroner. Stønadsbeløp på under 100 kroner per måned blir ikkje utbetalt.

Stønad til hushaldsutgifter under yrkesretta attføring er under avvikling, jf. lovendringa om nye berekningsreglar som blei innførte med verknad frå 1. januar 2002. På bakgrunn av dette er det få personar som no mottek stønad til hushaldsutgifter.

Budsjettverknaden på kap. 2543 Ytingar til yrkesretta attføring, post 71 attføringsstønad er rekna å vere så låg at det ikkje gir grunnlag for å endre løyvinga for 2009.

ordinære særtillegget, men ektemakane er likevel sikra samla tilleggspensjon og særtillegg tilsvarende to gonger særtillegget etter ordinær sats. I andre høve blir det gitt særtillegg etter ordinær sats, det vil seie både til einslege minstepensjonistar og til ektepar der begge er minstepensjonistar.

Framlegget om å trappe den ordinære særtilleggssatsen vidare opp vil gi eit ytterlegare løft for minstepensjonistane. Samstundes vil fleire med tilleggspensjon få pensjonen sin supplert med eit avkorta særtillegg. Dei vil då falle innanfor gruppa minstepensjonistar. Sjølv om enkelte kan ha ei kjensle av at dei får liten nytte av den tilleggspensjonen dei har tent opp, er det i denne samanhengen viktig å framheve at desse pensjonistane får ein auke i pensjonen i tillegg til den auken som hevinga av grunnbeløpet gir.

Departementet vil òg gjere merksam på at pensjonistar med supplerande pensjonar som er samordningspliktige med folketrygda, vil få dei supplerande pensjonane samordna på nytt. Minstepensjonistar som har tenestepensjon som er fullt opptent, vil såleis ikkje få ein ekstra auke i samla pensjon ved at særtilleggssatsen blir heva til 97 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2009. Minstepensjonistar som har ein tenestepensjon i tillegg til folketrygda vil difor få ein auke på 4,2 prosent frå 2008 til 2009.

10 Auke i særtillegget som følgje av trygdeoppgjeret 2009

I trygdedrøftingane i 2008 blei partane samde om ein plan for å trappe opp minstepensjonen til einslege pensjonistar slik at han frå 1. mai 2010 utgjør to gonger grunnbeløpet. Første steg i denne planen var å heve den ordinære satsen for særtillegget frå 79,33 prosent til 94 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2008. Satsen skal deretter trappast vidare opp til 97 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2009 og til 100 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2010.

I samsvar med dette gjer Regjeringa framlegg om at den ordinære satsen for særtillegget skal vere 97 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2009. Særtillegget blir gitt med ein ordinær sats og ein minstesats (74 prosent av grunnbeløpet). Minstesatsen gjeld når pensjonisten har ektemake eller sambuar som har tilleggspensjon større enn det

11 Supplerande stønad til personar med kort butid

Ordninga med supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg, blei innført frå 1. januar 2006 for å sikre personar over 67 år med liten eller ingen pensjon frå folketrygda ei samla inntekt som tilsvare minstepensjon. Stønad er behovsprøvd, og det er eit vilkår at mottakaren er busett i Noreg. Det går fram av forarbeida at garantinivået for supplerande stønad skal svare til minstepensjonen i folketrygda, og nivået blei difor auka frå 1. mai 2008 i samsvar med auken i særtillegg, ordinær sats, frå same tid.

Som følgje av auken i særtillegget frå 1. mai 2009, foreslår Regjeringa i Ot.prp. nr. 99 (2008–2009) at satsane for supplerande stønad blir auka tilsvarende. Kostnadene ved framlegget er anslått til 2,4 mill. kroner.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Dykkar Majestet godkjenner og skriv under
eit framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om
trygdeoppgjeret 2009.

Vi HARALD, Noregs Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bede om å gjere vedtak om trygdeoppgjeret 2009 i samsvar med eit vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om trygdeoppgjeret 2009

I

Grunnbeløpet i folketrygda blir sett til 72 881 kroner med verknad frå 1. mai 2009.

II

Særtillegget i folketrygda, ordinær sats, blir sett til 97 prosent av grunnbeløpet med verknad frå 1. mai 2009.

III

I statsbudsjettet for 2009 blir det gjort følgjande endringar:

Utgifter:

Kap	Post	Formål	Kroner
660		Krigspensjon	
	70	Tilskott, militære, overslagsløyving, blir auka med frå kr 190 000 000 til kr 195 000 000	5 000 000
	71	Tilskott, sivile, overslagsløyving, blir auka med frå kr 485 600 000 til kr 497 600 000	12 000 000
664		Pensjonstrygda for sjømenn	
	70	Tilskott, blir auka med..... frå kr 572 000 000 til kr 602 000 000	30 000 000
666		Avtalefesta pensjon	
	70	Tilskott, blir auka med..... frå kr 1 259 400 000 til kr 1 290 400 000	31 000 000
667		Supplerande stønad til personar over 67 år	
	70	Tilskott, blir auka med..... frå kr 300 000 000 til kr 310 000 000	10 000 000
2620		Stønad til einsleg mor eller far	
	70	Overgangsstønad, overslagsløyving, blir auka med frå kr 2 410 000 000 til kr 2 470 000 000	60 000 000
2652		Medisinsk rehabilitering mv.	
	70	Rehabiliteringspengar, overslagsløyving, blir auka med frå kr 8 770 000 000 til kr 8 988 000 000	218 000 000
2653		Ytingar til yrkesretta attføring	
	70	Attføringspengar, overslagsløyving, blir auka med frå kr 10 510 000 000 til kr 10 772 000 000	262 000 000

Kap	Post	Formål	Kroner
2655		Uførheit	
	70	Grunnpensjon, overslagsløyving, blir auka med frå kr 19 030 000 000 til kr 19 504 000 000	474 000 000
	71	Tilleggspensjon, overslagsløyving, blir auka med frå kr 29 600 000 000 til kr 30 337 000 000	737 000 000
	72	Særtilllegg, overslagsløyving, blir auka med frå kr 1 820 000 000 til kr 1 865 000 000	45 000 000
	73	Førebels uførepensjon, overslagsløyving, blir auka med frå kr 100 000 000 til kr 102 000 000	2 000 000
	74	Tidsavgrensa uførestønad, overslagsløyving, blir auka med frå kr 8 960 000 000 til kr 9 183 000 000	223 000 000
	76	Yrkesskadetrygd, overslagsløyving, blir auka med frå kr 70 000 000 til kr 72 000 000	2 000 000
2670		Alderdøm	
	70	Grunnpensjon, overslagsløyving, blir auka med frå kr 40 800 000 000 til kr 41 816 000 000	1 016 000 000
	71	Tilleggspensjon, overslagsløyving, blir auka med frå kr 63 550 000 000 til kr 65 133 000 000	1 583 000 000
	72	Ventetillegg, overslagsløyving, blir auka med frå kr 44 000 000 til kr 45 000 000	1 000 000
	73	Særtilllegg, overslagsløyving, blir auka med frå kr 5 654 000 000 til kr 5 795 000 000	141 000 000
2680		Ytingar til gjenlevande ektefellar	
	70	Grunnpensjon, overslagsløyving, blir auka med frå kr 1 271 000 000 til kr 1 303 000 000	32 000 000
	71	Tilleggspensjon, overslagsløyving, blir auka med frå kr 1 085 000 000 til kr 1 112 000 000	27 000 000
	72	Særtilllegg, overslagsløyving, blir auka med frå kr 100 000 000 til kr 102 000 000	2 000 000

Vedlegg 1**Tabellar**

Tabell 1.1 Oversikt over grunnbeløpet i folketrygda frå 1967.

Storleiken på grunnbeløpet			Gjennomsnittleg årleg grunnbeløp	
Frå	Per år kr	Per md. kr	År	Beløp kr
1.01.1967	5 400	450,00	1967	5 400
1.01.1968	5 900	491,67	1968	5 900
1.01.1969	6 400	533,33	1969	6 400
1.01.1970	6 800	566,67	1970	6 800
1.01.1971	7 200	600,00		
1.05.1971	7 500	625,00	1971	7 400
1.01.1972	7 900	658,33	1972	7 900
1.01.1973	8 500	708,33	1973	8 500
1.01.1974	9 200	766,67		
1.05.1974	9 700	808,33	1974	9 533
1.01.1975	10 400	866,67		
1.05.1975	11 000	916,67	1975	10 800
1.01.1976	11 800	983,33		
1.05.1976	12 100	1 008,33	1976	12 000
1.01.1977	13 100	1 091,67		
1.05.1977	13 400	1 116,67		
1.12.1977	14 400	1 200,00	1977	13 383
1.07.1978	14 700	1 225,00	1978	14 550
1.01.1979	15 200	1 266,67	1979	15 200
1.01.1980	16 100	1 341,67		
1.05.1980	16 900	1 408,33	1980	16 633
1.01.1981	17 400	1 450,00		
1.05.1981	19 100	1 591,67		
1.10.1981	19 600	1 633,33	1981	18 658
1.05.1982	21 200	1 766,67	1982	20 667
1.01.1983	21 800	1 816,67		
1.05.1983	22 600	1 883,33	1983	22 333
1.05.1984	24 200	2 016,67	1984	23 667
1.05.1985	25 900	2 158,33	1985	25 333
1.01.1986	26 300	2 191,67		
1.05.1986	28 000	2 333,33	1986	27 433
1.05.1987	29 900	2 491,67	1987	29 267
1.01.1988	30 400	2 533,33		
1.04.1988	31 000	2 583,33	1988	30 850
1.04.1989	32 700	2 725,00	1989	32 275
1.05.1990	34 000	2 833,33		
1.12.1990	34 100	2 841,67	1990	33 575
1.05.1991	35 500	2 958,33	1991	35 033
1.05.1992	36 500	3 041,67	1992	36 167

Tabell 1.1 Oversikt over grunnbeløpet i folketrygda frå 1967.

Frå	Storleiken på grunnbeløpet		Gjennomsnittleg årleg grunnbeløp	
	Per år kr	Per md. kr	År	Beløp kr
1.05.1993	37 300	3 108,33	1993	37 033
1.05.1994	38 080	3 173,33	1994	37 820
1.05.1995	39 230	3 269,17	1995	38 847
1.05.1996	41 000	3 416,67	1996	40 410
1.05.1997	42 500	3 541,67	1997	42 000
1.05.1998	45 370	3 780,83	1998	44 413
1.05.1999	46 950	3 912,50	1999	46 423
1.05.2000	49 090	4 090,83	2000	48 377
1.05.2001	51 360	4 280,00	2001	50 603
1.05.2002	54 170	4 514,17	2002	53 233
1.05.2003	56 861	4 738,42	2003	55 964
1.05.2004	58 778	4 898,17	2004	58 139
1.05.2005	60 699	5 058,25	2005	60 059
1.05.2006	62 892	5 241,00	2006	62 161
1.05.2007	66 812	5 567,67	2007	65 505
1.05.2008	70 256	5 854,67	2008	69 108

Tabell 1.2 Minstepensjon (årleg gjennomsnitt) for einslege og ektepar (begge pensjonistane har særtillegg) og grunnbeløpet (G) (årleg gjennomsnitt). Endring i realverdien. 1970–2008.

År	Særtillleggssats ved utgangen av året (pst. av G) Årlege minstepensjonar					Endring i realverdi frå året før		
						Minstepensjon		
	Høgaste pst.	Lågaste pst.	Einsleg kr	Ektepar kr	Gj.sn. grunnbeløp kr	Einsleg pst.	Ektepar pst.	Gj.sn. grunnbeløp kr
1970	7,50	7,50	7 810	11 970	6 800	-	-	-
1971	14,00	14,00	8 900	13 850	7 400	6,8	8,4	2,0
1972	17,00	16,00	9 664	15 023	7 900	1,7	1,6	-0,0
1973	17,00	16,00	10 445	16 220	8 500	0,2	0,1	-0,2
1974	17,00	16,00	11 655	18 101	9 533	2,3	2,3	2,8
1975	21,50	20,25	13 308	20 696	10 800	2,3	2,4	1,5
1976	25,00	24,00	15 363	24 215	12 000	5,6	7,0	1,6
1977	31,00	30,00	17 770	28 331	13 383	5,9	7,1	2,1
1978	36,00	35,00	20 228	32 760	14 550	5,3	6,9	0,6
1979	40,00	39,00	21 780	35 406	15 200	2,9	3,3	-0,1
1980	44,00	41,00	24 345	39 339	16 633	0,7	0,1	-1,5
1981	48,00	45,00	27 882	45 066	18 658	1,0	1,0	-1,1
1982	49,00	46,00	31 228	50 633	20 667	0,5	0,9	-0,6
1983	51,50	47,50	34 153	55 248	22 333	0,8	0,6	-0,4
1984	52,50	48,50	36 516	59 056	23 667	0,5	0,5	-0,4
1985	53,00	49,00	39 220	63 496	25 333	1,7	1,8	1,3
1986	54,50	49,75	42 884	69 196	27 433	2,1	1,7	1,1
1987	54,50	49,75	45 724	73 776	29 267	-2,0	-2,0	-1,9
1988	57,00	52,25	48 786	78 966	30 850	0,0	0,4	-1,2
1989	57,00	52,25	51 174	82 896	32 275	0,3	0,4	0,1
1990	58,00	53,25	53 438	86 652	33 575	0,3	0,4	-0,1

Tabell 1.2 Minstepensjon (årleg gjennomsnitt) for einslege og ektepar (begge pensjonistane har særtillegg) og grunnbeløpet (G) (årleg gjennomsnitt). Endring i realverdien. 1970–2008.

År	Særtillleggssats ved utgangen av året (pst. av G)		Årlege minstepensjonar			Endring i realverdi frå året før		
						Minstepensjon		
	Høgaste pst.	Lågaste pst.	Einsleg kr	Ektepar kr	Gj.sn. grunnbeløp kr	Einsleg pst.	Ektepar pst.	Gj.sn. grunnbeløp kr
1991	60,50	54,80	56 112	90 840	35 033	1,5	1,3	0,8
1992	60,50	54,80	58 048	93 890	36 167	1,1	1,0	0,9
1993	60,50	54,80	59 440	96 128	37 033	0,1	0,1	0,1
1994	60,50	60,50 ¹	60 700	102 496	37 820	0,7	5,1	0,7
1995	61,55	61,55 ¹	62 752	106 088	38 847	0,9	1,0	0,2
1996	61,55	61,55 ¹	65 284	110 368	40 410	2,8	2,8	2,8
1997	63,20	63,20 ¹	68 320	115 632	42 000	2,0	2,1	1,3
1998	79,33	79,33 ¹	77 360	132 512	44 413	10,7	12,1	3,4
1999	79,33	79,33 ¹	83 256	143 288	46 423	5,2	5,7	2,2
2000	79,33	79,33 ¹	86 756	149 312	48 377	1,0	1,0	1,0
2001	79,33	79,33 ¹	90 744	156 184	50 603	1,5	1,5	1,5
2002	79,33	79,33 ¹	95 460	164 312	53 233	3,9	3,9	3,9
2003	79,33	79,33 ¹	100 356	176 536	55 964	2,6	4,9	2,6
2004	79,33	79,33 ¹	104 260	187 232	58 139	3,4	5,6	3,4
2005	79,33	79,33 ¹	107 704	196 424	60 059	1,7	3,3	1,7
2006	79,33	79,33 ¹	111 476	204 312	62 161	1,2	1,7	1,2
2007	79,33	79,33 ¹	117 476	215 304	65 505	4,6	4,6	4,6
2008	94,00	94,00 ¹	130 804	240 864	69 108	7,3	7,8	1,6

¹ Om begge ektefellane har særtillegg
Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.3 Personar med pensjon/overgangsstønad frå folketrygda.

	Per 31. desember 2006			Per 31. desember 2007			Per 31. desember 2008		
	Talet på personar	Av dette med minstepensjon ¹	I pst. av alle	Talet på personar	Av dette med minstepensjon ¹	I pst. av alle	Talet på personar	Av dette med minstepensjon ¹	I pst. av alle
Alderspensjonistar	634 216	184 123	29	639 255	176 494	28	642 815	191 887	30
Uførepensjonistar ²	297 485	53 138	18	294 850	50 958	17	295 968	57 126	19
Gjenlevande ektefellar	24 009	3 837	16	23 310	3 629	16	22 905	5 681	25
Tidlegare familiepleiarar	158	158	100	152	152	100	126	126	100
Ugifte forsørgjarar og skilte separerte forsørgjarar	25 550	25 550	100	23 213	23 213	100	21 717	21 717	100
I alt	981 418	266 806	27	980 780	254 446	26	983 531	276 537	28

¹ Frå og med 1.01.98 blir det ikkje gitt særtillegg til ugifte, skilde og separerte forsørgjarar. Overgangsstønaden er 1,85 gonger grunnbeløpet.

² Personar med tidsavgrensa uførestønad (30 333 per 31.12.06, 38 694 per 31.12.07 og 43 968 per 31.12.08) er ikkje med.

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.4 Alders- og uførepensjonistar med særtillegg og sats for særtillegg per 31.12.2008.

	Høgaste sats			Lågaste sats ¹		
	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	I alt
Alderspensionistar i alt	90 027	20 840	110 867	77 636	3 384	81 020
67-69 år	6 626	2 826	9 452	13 624	413	14 037
70 år og over	83 401	18 014	101 415	64 012	2 971	66 983
Uførepensionistar i alt	32 497	9 772	42 269	13 769	1 088	14 857
Under 50 år	5 959	3 331	9 290	515	181	696
50-59 år	14 129	3 751	17 880	3 163	373	3 536
60-66 år	12 328	2 668	14 996	9 952	530	10 482
67-69 år	81	22	103	139	4	143
I alt	122 524	30 612	153 136	91 405	4 472	95 877

¹ Den lågaste satsen omfattar også dei som har særtillegg som ligg mellom høg og låg sats (jf. endring i særtilleggssatsane for ektefellar frå 1.01.94).

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.5 Alderspensionistar og uførepensionistar med full pensjon samt gjenlevande ektefellar med og utan tilleggspensjon per 31. desember 2008¹

	Berre pensionistar med full pensjon		Gjenlevande ektefelle med pensjon/ overgangsstønad	I alt
	Alderspensionistar med full pensjon	Uførepensionistar med full pensjon		
Utan tilleggspensjon	47 145	7 776	551	55 432
Under 0,55 G	84 221	25 015	10 403	119 639
0,55 G - 0,60 G	8 193	2 172	828	11 193
0,60 G - 0,80 G	37 226	9 800	3 014	50 040
0,80 G - 1,00 G	44 610	11 547	2 594	58 751
1,00 G - 1,50 G	128 727	51 123	4 114	183 964
1,50 G - 2,00 G	135 396	76 857	1 384	213 637
Over 2,00 G	154 705	56 452	57	211 214
I alt	640 223	240 742	22 905	903 870

¹ Alderspensionistar og uførepensionistar med graderte pensjonar er ikkje med i tabellen, og heller ikkje personar med tidsavgrensa uførestønad.

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.6 Personar som tente opp tilleggspensjon (unntatt personar som fekk godskrive pensjonspoeng etter særreglar for uførepensjonistar)¹

År	Talet på personar			I prosent av folketalet 17-69 år per 31. desember	
	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner pst.	Menn pst.
1967	379 284	1 000 303	1 379 587	31,0	82,0
1970	406 912	1 000 262	1 407 174	32,7	80,3
1973	467 148	1 019 234	1 486 382	36,8	79,9
1975	506 236	1 034 142	1 540 378	39,4	79,9
1977	581 234	1 068 877	1 650 111	44,7	81,5
1978	616 895	1 074 064	1 690 959	47,2	81,3
1979	646 502	1 081 518	1 728 020	49,2	81,5
1980	677 229	1 096 561	1 773 790	51,2	82,1
1981	698 253	1 097 511	1 795 764	52,5	81,6
1982	710 012	1 083 001	1 793 013	53,1	79,9
1983	722 474	1 080 593	1 803 067	53,6	79,1
1984	745 200	1 087 816	1 833 016	53,0	79,1
1985	776 418	1 100 216	1 876 634	56,9	79,3
1986	812 883	1 122 975	1 935 858	59,1	80,2
1987	846 414	1 128 753	1 975 167	61,1	79,9
1988	861 669	1 128 573	1 990 242	61,8	79,1
1989	850 403	1 099 913	1 950 316	60,7	76,7
1990	856 668	1 089 392	1 946 060	61,0	75,8
1991	865 544	1 082 327	1 947 871	61,4	74,9
1992	872 979	1 079 078	1 952 057	61,7	74,3
1993	884 425	1 081 504	1 965 929	62,2	74,2
1994	900 904	1 099 311	2 000 215	63,2	75,2
1995	918 852	1 116 499	2 035 351	64,2	76,1
1996	935 019	1 132 310	2 067 329	65,0	76,9
1997	951 227	1 154 670	2 105 897	65,8	78,0
1998	971 935	1 117 106	2 089 041	66,8	79,0
1999	982 630	1 180 713	2 163 343	67,1	78,7
2000	993 640	1 184 738	2 178 378	67,5	78,4
2001	1 004 786	1 192 262	2 197 048	67,9	78,6
2002 ²	1 042 390	1 217 940	2 260 330	69,9	79,7
2003	1 047 220	1 213 481	2 260 701	69,7	78,8
2004 ³	1 055 298	1 220 056	2 275 354	69,6	78,6
2005	1 066 792	1 233 628	2 300 420	69,6	78,6
2006	1 091 040	1 268 836	2 359 876	70,3	79,7
2007	1 122 217	1 310 901	2 433 188	71,4	80,8

¹ Personar med pensjonsgjevande inntekt som døydde eller utvandra i året er tekne ut frå 1982.

² Frå 1.1. 2002 er rehabiliteringspengar og attføringspengar pensjonsgjevande inntekt.

³ Frå 1.1. 2004 blei det innført ei ny uføreyting, tidsavgrensa uførestønad, som er pensjonsgjevande inntekt.

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.7 Utviklinga av gjennomsnittleg pensjonspoeng for ikkje-uføre 1967-2007.

År	Kvinner	Menn
1967	1,88	3,55
1968	1,87	3,52
1969	1,84	3,49
1970	1,90	3,63
1971	1,96	3,82
1972	2,03	3,89
1973	2,08	3,96
1974	2,09	4,01
1975	2,19	4,14
1976	2,30	4,29
1977	2,26	4,30
1978	2,26	4,32
1979	2,23	4,29
1980	2,27	4,31
1981	2,31	4,30
1982	2,33	4,20
1983	2,36	4,25
1984	2,41	4,30
1985	2,46	4,36
1986	2,53	4,40
1987	2,69	4,60
1988	2,74	4,64
1989	2,77	4,54
1990	2,88	4,61
1991	2,95	4,61
1992	2,92	4,25
1993	2,95	4,24
1994	2,99	4,27
1995	3,02	4,30
1996	3,06	4,32
1997	3,10	4,37
1998	3,13	4,41
1999	3,18	4,42
2000	3,19	4,41
2001	3,22	4,43
2002	3,21	4,39
2003	3,20	4,32
2004	3,18	4,28
2005	3,20	4,28
2006	3,24	4,31
2007	3,27	4,34

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Vedlegg 2

Protokoll fra møtet 8. mai 2009 mellom representanter for staten og representanter fra Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund og Unio for å gjennomgå rapporten Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2009 av 30. mars 2009 fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene

Representanter for staten ved Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Finansdepartementet og representanter for Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge og Unio har i møte 8. mai 2009 gått gjennom rapporten Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2009 av 30. mars 2009 (NOU 2009: 7) fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene.

Ved gjennomgangen av rapporten konstaterte partene at utvalget har beregnet lønnsveksten for lønnstakere i alt til 6,0 prosent fra 2007 til 2008.

Partene vil vurdere tallene, og i henhold til Stortingets retningslinjer for regulering av grunnbeløpet, komme tilbake til disse under drøftingene om reguleringen av grunnbeløpet fra 1. mai 2009.

Følgende var til stede på møtet:

- Norsk Pensjonistforbund: Arild Daleng
- Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon: Stian Oen

- Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner: Bettina Thorvik
- Landsorganisasjonen i Norge: Øystein Nilsen
- Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund:
- Unio: Erik Orskaug
- Arbeids- og inkluderingsdepartementet: Roger Nordhagen, Sara Bruvoll, Tormod Belgum og Margrethe Halvorsen
- Finansdepartementet: Yngvar Tveit og Line Asker

Oslo, 8. mai 2009

Norsk Pensjonistforbund

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner

Landsorganisasjonen i Norge

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Unio

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Vedlegg 3

Protokoll fra drøftingene mellom Regjeringen og Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Unio og Akademikerne om regulering av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2009

Drøftingene om årets trygdeoppgjør ble gjennomført ved møter 18. og 19. mai 2009.

Følgende har vært til stede på ett eller flere av møtene:

Norsk Pensjonistforbund: Harry Jørgensen, Inger Johanne Knudsen, Liv Thun, Gunvor Reidarson, Bjørg Hageløkken, Oddvar Kristiansen, Harald Olimb Norman, Torolf Støyva og Rune Bugge Persson

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon: Margaret Sandøy Ramberg, Liv Arum, og Stian Oen

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner: Arne Lein

Landsorganisasjonen i Norge: Tor-Arne Solbakken og Øystein Nilsen

Unio: Jon Olav Bjergene, Eli Vinje og Eva Nærby

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund: Bjørn Tore Stølen

Akademikerne: Ivar Munch Clausen

Arbeids- og inkluderingsdepartementet: statsråd Dag Terje Andersen, Rune Solberg, Roger Nordhagen, Simen Fremmergård, Sara Bruvoll, Margrethe Halvorsen og Oddbjørn Haga

Finansdepartementet: statssekretær Henriette Westhrin, Yngvar Tveit og Line Asker

Organisasjonene la i møtet 18. mai 2009 fram følgende krav:

«Norsk Pensjonistforbund, Landsorganisasjonen i Norge (LO), Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO), Unio, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) og Akademikerne heretter kalt «organisasjonene» viser til at det fra Arbeids og Inkluderingsdepartementets side er blitt varslet at trygdeforhandlingene for 2009 avholdes 18. og 19. mai 2009.

Organisasjonene fremmer med dette følgende krav:

1. Etterregulering av grunnbeløpet

Grunnbeløpet i forbindelse med trygdeoppgjøret 2008 ble oppregulert slik at pensjonistene fikk en årsvekst på 5,5 %. I følge rapport nummer 1 - 2009 fra Det tekniske beregningsutvalget for inntekstoppgjørene, var lønnsveksten for alle grupper under ett fra 2007 til 2008 på til 6,0 %. På denne bakgrunn mener organisasjonene at det foreligger et etterslep på 0,5 %. Det fremmes derfor krav om oppjustering av årsinntekten 2008 med samme prosent.

2. Regulering av grunnbeløpet

Organisasjonene viser til Innstilling S nr 223 (2002 – 2003). Innstillingen fra sosialkomiteen om vurdering av retningslinjer for trygdeoppgjøret der det blant annet fremkommer at:

«Siktemålet for Regjeringa skal være å gi pensjonister med folketrygdpensjon ei inntektsutvikling minst på linje med utviklingen for yrkesaktive.»

Regjeringens eget anslag for årslønnsvekst for alle grupper fra 2008 til 2009 er på omlag 4 prosent, slik det fremkommer i revidert nasjonalbudsjett for 2009.

Regjeringens anslag for lønnsvekst, fremkommet i revidert nasjonalbudsjett, har de senere år vist et betydelig avvik i forhold til faktisk lønnsvekst i perioden. Tildels store midler som skulle kommet pensjonsmottakere til gode inneværende år kommer ikke til regulering før det neste året. Noe av bakgrunnen for dette har vært utfallet av de årlige lønnsoppgjørene. Vi kjenner på tidspunktet for årets trygdeoppgjør til forhandlingsresultatet av lønnsoppgjøret i privat sektor, men vi kjenner fortsatt ikke til forhandlingsresultatet i offentlig sektor.

Retningslinjer for reguleringen av grunnbeløpet slår fast at pensjonister med folke-

trygdpensjon skal ha en inntektsutvikling minst på linje med de yrkesaktive. Organisasjonene er opptatt av at «minst på linje med» må bety at enkelte oppgjør må innebære en regulering som ligger noe over utviklingen for de yrkesaktive.

Med den finansielle situasjonen som landet nå er i ser organisasjonene viktigheten av å stimulere etterspørselen på varer og tjenester. Pensjonsmottakere er store viktige forbrukergrupper og en pensjonsøkning vil stimulere til økt forbruk som igjen vil gi positive utslag i blant annet varehandelen. I tillegg vil en økning av pensjonistgruppenes inntekter ha en langt bedre fordelings effekt enn mye av det øvrige av statens pengebruk i krisepakken og revidert nasjonalbudsjett.

På bakgrunn av det ovenfor stående, mener organisasjonene at forholdene ved årets oppgjør ligger til rette for et noe høyere tillegg enn Regjeringens anslag for lønnsveksten.

På bakgrunn av dette legger vi inn krav om en årsinntektsvekst etter etterregulering på 4,25%

3. Oppfølging av drøftingsprotokollen fra 2008

Organisasjonene vil minne om at det i protokollen fra fjorårets trygdeoppgjør fremgår at: En videre opptapping av det ordinære særtillegget, ved at det settes til 97 prosent fra 1. Mai 2009 og 100 prosent fra 1. Mai 2010, slik at folketrygdens minstepensjon for enslige utgjør to ganger grunnbeløpet etter at opptappingsplanen er gjennomført.»

I møte 19. mai 2009 la staten fram følgende tilbud:

« I henhold til retningslinjene for regulering av grunnbeløpet i folketrygden vedtatt av Stortinget i 2003, foreslås følgende lagt til grunn ved regulering av grunnbeløpet fra 1. mai 2009:

1. Avviket mellom forventet lønnsvekst lagt til grunn ved reguleringen i 2008 (5,5 prosent) og faktisk lønnsvekst (6 prosent) fra 2007 til 2008, settes til 0,5 prosent. Det vises til rapporten fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene av 30. mars 2009 Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2009.
2. Forventet lønnsvekst fra 2008 til 2009 anslås til 4 prosent, jf. anslaget for lønnsveksten for

lønnstakere i alt i Revidert nasjonalbudsjett 2009.

Ut fra ovenstående forutsetninger foreslås det at grunnbeløpet økes med 2625 kroner fra 70 256 kroner til 72 881 kroner fra 1. mai 2009. Dette innebærer at gjennomsnittlig grunnbeløp øker med 4,2 prosent fra 2008 til 2009. Ved beregningen er det i samsvar med protokollen fra drøftingene i 2008 lagt til grunn et beregnet overheng inn i 2009 på 1,97 prosent.

Videre vil Regjeringen i tråd med fjorårets trygdeoppgjør fremme forslag for Stortinget om å øke det ordinære særtillegget i folketrygden fra 94 prosent av grunnbeløpet til 97 prosent av grunnbeløpet fra 1. mai 2009.»

Etter drøftinger i fellesmøter og særmøter ble det 19. mai 2009 enighet mellom staten, Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Unio, og Akademikerne, om at grunnbeløpet i folketrygden øker med kroner 2625, fra kroner 70 256 til kroner 72 881, fra 1. mai 2009.

Oslo, 19. mai 2009

Norsk Pensjonistforbund
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner
Landsorganisasjonen i Norge
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
Unio
Akademikerne
Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Protokolltilførsel fra organisasjonene:

Organisasjonene viser til at de tre siste reguleringsene har innbefattet en større etterregulering i forhold til anslått lønnsutvikling i RNB. Dersom denne utviklingen gjør seg gjeldende også for anslaget på lønnsutviklingen for 2009 mener organisasjonene at dette må tas hensyn til ved reguleringen i 2010. En slik systematisk etterregulering og forsinket utbetaling over tid, bør da kompenseres.

